

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА РБ
Отдел государственной
библиографии
г. Улан-Удэ, ул. Ербанова, 4

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

2008
оной
июлийн
24
Четверг

№ 84
(21627)

Нажарай
һуул
шарাগшан
хонин һарын
21
гарагай
5

Буряадад

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан мэдээсэнэ:

ОМСКДО ОНСО ЗҮБЛӨӨНДЭ ХАБААДАА

Республикын толгойлогшо Вячеслав Наговицын июлийн 14-дэ Омск хото ошожо, ехэ шухала хэмжээ ябуулгада хабаадажа ерээ гэжэ Президентын пресс-секретарь Александр Дружинин мэдээсэбэ. Нэрлэгдэгшэ хотодо Россин федеральна округоор Россин Федерациин Президентын Бүрин эрхэтэ түлөөлэгшын дэргэдэхи Сөведэй, Сибириин федеральна округой хуули зохёогшодой Сөведэй болон «Сибириин Хэлсэн» гэхэн регионууд хоорондын эблэлэй Сөведэй хамтын зүблөөндэ манай Президент хабаадажа ерээ.

Энэ зүблөөндэ Сибириин федеральна округой Дээдын экономика сөведые шэнээр эмхидхэн

байгуулха, 2008-2015 онуудта Сибириэтэ барилгын халбарие хүгжөөхэ, демографическа байдал һайжаруулхын тула муниципальна программуудые зохёон хараалха асуудалнууд хэлсэгдээ.

Тиэхэдэ дээдын экономика сөведэй зүблөөндэ Россин Федерациин регионална политикые нарижуулгын Концепциин түлэб зүбшэн хэлсэгдээ. Сибириин федеральна округой засагай зургаануудай олзын хэрэг эрхилэгшэдэй эрдэмтэдэй болон хүн зоной харилсаа нягтаруулха тухай эндэ зүбшэгдөө.

ЗАНДАН ЖУУ

Энэ бурханиэ шэнэ
дасанда мандуулха
арамнай-ёһололдо
зорюулагдана

Байгал номин далаймнай,
Буряад үргэн оромнай -
Бүгэдэ Россин шэмэг лэ.

Баян Буряад оромнай
Буян хүзэг бадарууддаг,
Буддын шажанай түбынь лэ.

Энэ баян орондомнай
Ивалгын дасан бадаранхай,
Этигэлэй хамба морилогхой.

Дасан хүрэн гэшэмнай
Даша Чойнхорлин алдартай,
Дамба Аюшын хамбатай.

Буян хүзэг дэлгэрүүлдэг
Буряад үргэн орондомнай
Буддын шажанай гурбан
шухаг лэ:

1. Түби дэлхэйдэ тусхайта
бүтэһэн,
Түүхэдэ элитээр тодорһон
Түбэд эмнэлгын Атлас лэ.

2. Энээхэн эрдэм ухаанай
дэбэрэн соо,
Элитээр шэнжэлгын
гурим соо
Элиржэ тодорһон Этигэлэй
Хамбын Эрдэнтэ Бэе лэ.

3. Замби түбидэ мүндэлһэн,
Заяагараа манда
заларагша
Зандан Жуу манай
шүтээн лэ.

Дээдын сагаан хүзэгөөр
тахинхай,
Дэлхэй дээрэ заларанхай
Дүрбэн нангин Жуунууд бии.

Эдээхэн нангин Жуунуудай
Эжэл нэгэ шүтэениинь
Эгэтын дасанда заларанхай.

Бурхан багша Зандан Жуу,
Буддын шажан - манай хүзэг,
Бүгэдэ зоной буян хэшгэ.

Хоёр альгаяа хабсаран
наманшалаад,
Хажуудань байжа хүзүглөөд,
Хүндэлжэ, сэдхэлээрээ
зальбараял.

Баруун үгэхэ мотороороо
Бүгэдые сансарһаа гаргаха
аргаараа
Бидэндэ соёрхон заана
Зандан Жуу.

Зэгүүн дээдые бэлгэлхэ
мотороороо
Зоной элитэ заяае зоргоороо
Зохёохы бэлгэдэнэ
Зандан Жуу.

Бэлигүүн нюдөөрөө дээшэ
харгаган,
Бүгэдые оршолоһоо
зайлуулхы үршөөгсэн,
Бэшэрэн зогсонол
Зандан Жуу.

Хоёр хүлөө тэгшхэнээр
гэшхэгсэн,
Хэб хэмжээгээр уйдхарые
алжаяаган,
Хөөрхы гэгээн манай
Зандан Жуу.

Оройн үшнийр үлэ үзэгдэхы,
Олоние гасаланһаа
зайлуулхы
Оролдон зогсоно багша
Зандан Жуу.

Зандан Жуудаа зальбарха
Заяанай манай аза талаан лэ,
Энэл сагай байдал соо
Элүүр энхые үршөөһэн
Энээхэн манай Зандан Жуу,
Зандан Жуу,
Зандан Жуу!

ТАЙЛАРИ

Мотороороо - гараараа.
Зэгүүн - зүүн.
Үшнийр - бурханай толгойн
орой дээрэхы шэдигтэ үһэн.
Бэлгэдэхэ - зүгнэн тааха.
Бэлигүүн - Бурханай эди
шэдигтэ.
Шухаг - хоморой нангин.

Нимбу ДОРЖИЕВ
согсолол бэлдэбэ.

БAM-ай түмэр харгын Ан-гоя станциин вокзалда Гейдар Алиевай нэрэ зэргэ олгогдобо.

Ямар ушарһаа Азербайджанай хүтэлбэрилэгшэ байһан хүн иимэ хүндэллэдэ хүртөө юм гэхэн асуудал табигдаха зэргэтэй.

Ушар юуб гэхэдэ, 1974 ондо БAM-ай баригдажа эхилхэдэ, бүхы Советскэ Союзай Республиканууд барилгашадай отрядуудые эльгээжэ, түүхэтэ түмэр зам барилгада хабаадалсаһан байгаа. Гейдар Алиев тэрэ үедэ Азербайджанай хүтэлбэрилэгшэ байхадаа, тус отрядуудые бүридүүлһэн, барилгын материалнуудые эльгээжэ байдаг байгаа. Удаань Алиев СССР-эй Министрнүүдэй Сөведэй Түрүүдэгшын Нэгэдэхы орлогшоор хүдэлхэдөө, БAM барилгын тусхай комиссиине толгойлоо, БAM ерээжэ, шухала асуудалнуудые шийдхэн байха юм.

Тиимэхэ энэ нүхэрэй нэрые Россин түмэр замай акционернэ бүлгэмэй дурадхалаар Ангоя станциин вокзалда зүүлгэбэ гээшэ.

Энэ станци манай республикын дэбисхэр дээрэ оршодог юм. Станци болон тосхоние Азербайджанай барилгашадай барихан.

Баяр ёһололой оршон байдалда Ангоя станци дээрэ Гейдар Алиевта зорюулһан дурасхаалта самбар нээгдэбэ. Россидахи Азербайджанай элшэн сайд, суута дуушан Полад Бюль-Бюль оғлы үгэ хэлэхэдэ, арадуудай хоорондохы нүхэсэл эбдэршгүй байхань болтогой гэжэ үрээлээ.

Манай республикын Президент Вячеслав Наговицын Бурядад социальн-экономика хүгжэлгэдэ түмэр зам саашадаа үшөө түлхисэтэй байха ёһотой гэбэ.

Россин түмэр замай хүтэлбэрилэгшэ Владимир Якунин Бу-

ряда Республикада түмэр зам хүгжөөхэ, байгаагийн баялигы ашаглаха хэрэгтэ түмэр зам онсо хэрэгтэй, тиимэхэ түмэр харгыннууд үшөө баригдаха ёһотой гэжэ мэдүүлбэ.

БAM-ай барилгада залуу ябахандаа хабаадалсаһан Россин транспортын министр Игорь Левитин ганса түмэр зам бэшэ, автомобильна харгыннууд Бурядад дэбисхэр дээрэ үргэнөөр баригдаха гэжэ найдуулба. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэһөө Монголой хилэ хүрэтэр эрхим харгы баригдаха, тэрэшлэн Улаан-Үдын аэропорт шэнэлэн хэльбэгдээд, уласхоорондын зам болохо гэбэ.

Ангойда болоһон найр дээрэ Надежда Бабкина, Эмин Бабаев болон бусад артистнар гоё найхан концерт харуулаа.

Николай НАМСАРАЕВ,
манай корр.
Юрий ЗОНХОВОЙ
фото-зураг.

В селе Ехэ-Цакир Закаменского района методом народной стройки воздвигается «Субурган». Инициативная группа строительства обращается к выходцам из села Ехэ-Цакир сдать взносы на строительство Субургана в размере 1 тыс. рублей Цыпилову Олегу Цыденовичу. Контактный тел.: моб. 8 914 836 92 36, раб. тел.: 22-24-51. ГБАТД им. X. Намсараева.

МОНГОЛ СОЁЛОЙ ТҮРҮҮ ГЭНЭН ҮНЭМШЭЛГЭ БАРЮУЛАГДАА

Һаяхан Монгол ороной Дорноговь аймагай Сайн-Шанд хотодо говин догшин ноён хутагта, дэлхэйдэ мэдээжэ уран зохёолшо, зүжэг табигша Данзан Равжаагай түрэнһөөр 200 жэлэй ойн баярта зорюулагданаан баяр ёһололой суглаан, ехэ һайхан концерт боложо үнгэрбэ.

Энэ баярай үедэ Монголой правительствын зүгһөө Дорноговь аймагай губернатор, Монголой Арадай Хуралай депутат Батсуурь Буряадай арадай артист, РБ-гэй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Петровскийн эрдэм ухаанай ба соёлой академиин академик Гүнзэн-Норбо Цыренович Гунзыновта халуун алыга ташалган

доро «Монголой Соёлын Тэргүүний Ажилтан» гэнэн хүндэтэ нэрэ олгогдобо гэжэ халуунаар амаршалаад, саашадаа Монголой, Россин гүрэнүүдэй хоорондо соёл урлалгын талаар ехэ амжалта, элүүр энхэ, һайн һайхан ябахыень хүсэбэ.

Манай габьяата соёлшондо иимэ шагнал барюулһанинь

тон үндэһэтэй. Владимир Цыренович Москвагай Олимпиадын үедэ гид-оршуулагша ябан юм. 1981 ондо Эрхүүдэ болоһон совет-монгол хани барисаанай VII фестивалда хабаадалсаа бэлэй. ВСГАКИ-да хүдэлхэ үедөө Хэнтэйн, Дорно Губийн аймагуудтай хани барисаанай хэлсээ баталалгада эдэбхитэй ороосоо. Студентнэрэй делегацинуудай аңдалдаан, багшанарай харилсаанда тон аша тухатай байгаа.

В.Ц.Гунзынов монгол урлаг соёл эсэлтэгүйгөөр дэлгэрүүлжэ ябанан эдэбхи абьяастай зоной эгээл түрүү зэргэдэ дабшана бшуу.

Олонитэ уншагшадангаа, «Буряад үнэн» Хэблэлэй байшангай коллективэй зүгһөө Владимир Цыреновиче үнэн зүрхэнһөө амаршалан, буряад-монгол соёлойнгоо тугые хэзээн саита дээгүүр намилзуулан ябахыень хүсэе.

Галина ДАШЕЕВА.

Үхибүүдтэ эгээл дуратай саг хадаа зунай саг болоно. Мүнөө июлиин сэнгүүхэн үдэрнүүдтэ хэдэн мянгаад үхибүүд зунай амаралтын лагерьнуудта амаржа байна. Дээдэ-Онгостой дээрэ байдаг «Огонёк» гэнэн элүүржүүлгын амаралтын хүүгэдэй лагерьта 350-яад үхибүүд амарна. Эдэнэр эндэ Улан-Үдэдэ, Гусиноозерск хотонуудһаа, Түнхэнэй, Хориин, Хяагтын аймагуудһаа ерээ. Мүнөө жэл «Огонёк» гэнэн лагерь 75 жэлэйнгээ оие тэмдэглэнэ.

Хүүгэдтэй хүдэлхэ наһанай мэргэжэл олоһон хүн хадаа буянтай, жаргалтай хүн гэжэ һанадагби. Багшын мэргэжэлтэй бэшэшье һаа, Игорь Фёдорович Зайцев арбаад жэлэй туршада Улаан-Үдын «Огонёк», «Дружба» гэнэн зунай лагерьнуудта воспитателаяр хүдэлдэг.

Үхибүүдэй зунай амаралта

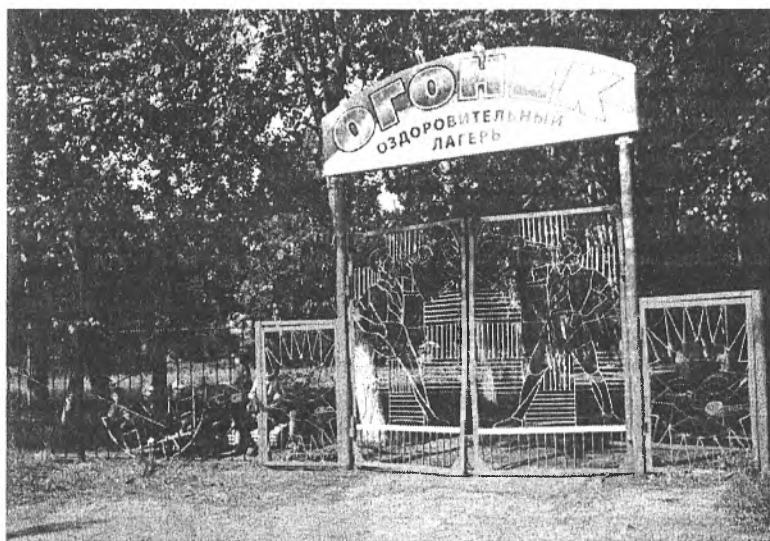
Эмхидхэлэй бэлигтэй Надя Нина хоёр вожатануудай уда-ридалга доро үхибүүд гоёор зуража, элдэб нааданхайнуудые урлажа һурадаг. Харин энэ кружокто гансашье зуража, ур-

хи хургуулида һурадагби. Эндэ хоёрдохи жэлээ амаржа байнаб. Жэл бүри үшөөшье олон нүхэдтэй боложо, амаржа дүүргээд, тэдэнээрэе ходоодоо харилсажа, уулзажа байдагби.

ЗУНАЙ САГТА ЗУГААЛХАДА ХҮХЮУ

Энэ лагерьин директор Ольга Фёдоровна Трошина ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна, эндэ хүдэлдэг түрэл коллективын, үхибүүдые хүмүүжүүлжэ байһан багшанар, вожатанар урагшаа һанаатай, һайхан сэдхэлтэй хүтэлбэрилэгшэ тухайгаа ехэ зохидоор хөөрэнэ.

Лагерьин буудалнуудай газрахи, досоохи гоё байдалыень маанарта лагерьин ахамад вожата Ольга Юрьевна харуулаа. Ноб ногоохон адинууд модонуудһаа бүридэһэн аллеинүүдэй дунда элдэб үнгөөр шэрдэгдэһэн скамейкнүүд, спортивна талмайнууд, качельнүүд дээрэ үхибүүд наадажа байна.

лажа хургана бэшэ, мүн үхибүүдтэ Буряад ороной үзэсхэлэнтэй, дурасхаалта газарнууд, алдар суутай Байгал тухай хөөржэ үгэдэг гэжэ мэдэжэ абаабди.

«Огонёк» лагерьинхид олон тоото хэмжээ ябуулгануудһаа, амардаг газарнуудһаа, гоё һайхан байшангуудһаа харуулжа, хүндэмүүшэ сэдхэлтэй байһанаа харуулба. Амаржа байһан үхибүүд бээ элүүржүүлжэ, бэе бээтээ танилсажа, нүхэсэжэ байһаниие хараабди.

Эндэ амаржа байһан үхибүүд иигэжэ лагерь тухайгаа хэлэнэ. Игорь Суковатиков: «Би 32-до-

Намда эндэ спортивна нааданууд эгээл ехээр һайшаагдана. Би манай «Евро» гэнэн командын түрүүлэгшэ болоноб».

Оюна Базарова: «Би «Огонёк» амархаяа Хориин аймагһаа ерээб. Уран зурагай, эстрадын дуунай гэнэн кружогуудта ябаханда, ехэ һонирхолтой байна. Эндэ үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулгануудта би бултандань хабаадалсадагби. Энэ лагерьта нүгөө жэл ерэжэ амарха дуратай байнаб».

Эржена БАТОРОВА
 Р-Н.БАЗАРОВАЙ
 фото-зурагууд.

Багша Игорь Зайцев нэгэдэхи отрядтайгаа

Бүхы отрядууд өөрын уголок бэлдэһэн байна

Энеэбхилһэн урин шарайтай Игорь Фёдорович хүсэл оролдогоо хэрэглэжэ, үхибүүдэй зунай амаралтын үдэрнүүдые һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула бүхы шадалаа оруулдаг.

«Мүнөө июлиин арбанһаа августын хоёр болотор хоёрдохи сезон үнгэржэ байна. Булта дээрээ 350 үхибүүд найман отрядта хубааржа эндэ амарнаб. Үдэр бүри үхибүүдые бэлигээ хурсадхаха, мэдэсээ үргэдэхын тула элдэб һонирхолтой наадануудые үнгэргэдэгби. Энэ ямар хэмжээ ябуулганууд гэхэдэ, «12 подвигов Геркулеса», «В поисках тотема», «Весёлые старты», «Территория захватов», «Музыкальный ринг» гэхэ мэтэ», - гэжэ Игорь Фёдорович хэлэнэ.

Вожата Иванай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи отрядтай хүбүүд спортивна наадануудые наадаха дуратай, тиин мүнөөдэр нэгэдэхи отрядтай футболоор мурьсөөн болохо. Иванай хүтэлбэрилдэг «Евро» командын наадагшад булта 32-дохи хургуулин һурагшад болоно.

«Би хоёрдохи жэлээ вожатаар энэ лагерьта ажаллаһаб. Мини хүтэлбэрилдэг отряд соо ехэнхидээ хүбүүд, тиин эдэнээр хөөрэлдэхэдэ бэлэн байдаг», - гэжэ Иван, Зүүн Сибирийн соёлой академиин оюутан хэлэнэ.

«Евро» гэнэн команда

Сүлөө сагта

М.Ербановой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын колледждо

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ЗҮБӨӨР ШЭЛЭХЭ

Зунай зулгы хаһа гансашье амаралтатой хабаатай бэшэ, мүн баһа мэргэжэл шэлэн, хуралсалаа үргэлжлүүлхэ зорилготой зоной урда шалгалтанууд хүлээдэг гээд мэдээжэ. Михай Ербановой нэрэмжэтэ аграрна колледждо орохо хүсэлтэйшүүл документнүүдээ тушаажа байнхай.

Хүмүүжүүлгын талаар колледжын директорэй орлогшо Баярма Алексеевна Идамжаповагай мэдээсэхээр, урдахи шэлэлгэндэ колледждо хураха дуратайгаа мэдүүлэгшэд нилээд олон байгаа, харин августын эхиннээ захиалха хоёрдохи шэлэлгын шалгалтануудта "Правоведение" гэхэн мэргэжэлээр нэгэ хуурийн түлөө 2-3 хүн тэмсэнэ.

Хүдөө ажахынхид хабарай болон намарай нэгэ найн үдэр аша үр эхэтэйгээр хүдэлбэл, бүхэли жэл шэнээн садхалан ябаха гэдэгтэл, колледждо тон харюусалгатай хаһа захиаланхай. Үхибүүдэй мэдэсэ элирүүлэн, саашадаа хүдөө ажахын халбарийн хүгжэлтэдэ аша нүлөө үзүүлхэ зоние бэлдэхэ хэрэгтэ колледжын багшанар наринаар хандана.

"Документнүүдые абадаг комиссинай дүршэл эхэтэй. Урдахи жэлнүүдтэ ушархан алдуунуудаа усадхан, шанар найтайгаар ажалаа ябуулхы оролдоно, илангаяа абитуриент бүхэнэй арга боломжо сэгнэн, мэргэжэлээ зүбөөр шэлэхэдэн туһална, түрэлхидтэйн хөөрлэдөө эмхидхэнэ, - гээд, хуралсалай талаар колледжын директорэй орлогшо В.С. Бадмаев хөөрэнэ. - Үхибүүдэй мэргэжэлээ зүбөөр шэлэхэ хэрэгтэн гол анхаралаа хандууланбди, юундэб гэхэдэ, хүнэй саашанхи хуби заяан шийдхэгдэнэ ха юм. Огто таарахагүй буруу мэргэжэл шудалаад, сагаа дэмы халгаһанай хэрэггүй бшуу".

Буряад Республикын хүдөө ажахын халбарид эрилтэтэй

Хүмүүжүүлгын талаар колледжын директорэй орлогшо В.А.Идамжапова

хүдэмэрилэгшэдые бэлдэдэг, мүн федеральна засаг зургаанай урда харюусалга баридаг колледж байгша ондо түсэбэй ёһоор 240 оюутание абаха зэргэтэй. Гадна бүхы гаргашая даан абаха оюутадамыараа нэгэ бүлэг болон хубаарна.

"Колледж түгэсэгшэдэй саашанхи ажабайдал заатагүй ажагладагбди. Манай олонхи оюутад Буряадай хүдөө ажахын академидэ хуралсалаа үргэлжлүүлнэ. Тэндэ тон найн хурадаг - 60-70 процент хубинь ганса табанууд дээрэ, тиймэхэ академидэ дуратайгаар абана бшуу. Жэшээлхэдэ, урдахи жэл академийн экономика факультет руу 15-17 оюутан сэхэ ороо хаа, байгша ондо 30 үхибүүн очно түхэлээр хураха болоо", - гэжэ Валериан Сынгеевич хөөрөөгөө үргэлжлүүлнэ.

Гадна колледжын элдэб хэмжээнүүдтэ эдэбхитэй хабаадаг, хургуулингаа нэрэ хүндэ үргэжэ ябадаг оюутадые урмашуудат заншал бии. Колледжын директорэй нэрэмжэтэ, мүн Россин Федерацийн Правительствын нэрэмжэтэ

стипендинүүд үгтэдэг байха юм. Колледжын эрхим оюутан Агдар Содбоев байгша ондо Россин Федерацийн Правительствын стипендидэ зууршалагданхай. Мүн баһа колледжын оюутан Анатолий Мяханов Якутск хотодо үнгэрһэн "Азиин үхибүүд" гэхэн мурьсөөндэ мунгэн медальда хүртөө. Бэрхэ тамиршан түлбэритөөр колледждо хурадаг хаа, мүнөө бюджетнэ гуримда орохо болобо.

Колледждо хураха хүсэлтэйшүүл урдахи габыянуудаа гэршэлһэн портфолио хээд ердэг байна. "Туулмагаар дүүрэн медальнуудтай үхибүүд дайралдана, - гэжэ В.С. Бадмаев баталаад, оюутадай сэгнэлтэнүүдые оруулдаг дэбтэр харуулна. - Үглөөнһөө үдэшэ болотор бидэ оюутадайгаа хүдэлнэбди. Дээдэ хургуулийн багшанар оюутада 30 процент лэ мэдэсыень үгэдэг, саашанхи мэдэсээ оюутада өөһэдөө олодог хаа, колледжын багшанар хургана."

Хүдөө ажахын колледжын дэргэдэ "Айболит" гэжэ клиникэ ажалаа ябуулна. Тэндэ оюутад амитадые эмшэлхэ талаар дүршэл абадаг заншалтай. Клиникын директор Роман Александрович Голощановай хэлэхээр, Улаан-Үдэдэ иимэ гурбахан клиникэ тоологдоно, тиймэхэ миисгэйгээ, нохойгоо болон бэшэшье амитадые эмшэлхыень хандагшад ержэл байдаг.

Багшанарай ханамжаар, газар хэмжэхэ, хуули шэнжэлхэ, мунгэ тоолохо дуратайшуул тон олон байна. Харин мүнөө дээрэ ветеринарай болон агрономой мэргэжэл эрилтэ багатай болоһониинь харамтай. Гэбэшье саг хубилжа, эдэшье мэргэжэлнүүд хэрэгтэй боложо магад бшуу.

хуралсалай талаар колледжын директорэй орлогшо В.С. Бадмаев

Документ абалгын үедэ

«Айболит» клиникэдэ

ОГОРОДОЙ ЭДЕЭН ОЛЗОТОЙ

Дээрэ хэлэгдэнэн үгэнүүдхээ уламжалан, хүдөө ажахыда, илангаяа огородой эдээ элбэгээр хуулгажа, яагаад ажамидархаар бэ гэхэн зураглал Ивалгын аймагай Хурамша хууринай Афанасьевтанай бүлэ жэшээ болгон дурадхаха хүсэл байна.

Хурамша нотагта мүнөө дээрээ 100 гаран айл огородой эдээ хуулгажа худалдадаг гэхэн хураг суу дуулаһан байнаб. Нотагай зоной хэлэхээр, хариин орон нотагуудһаа үгэрсэ болон капуста түргэн болзорто асаржа, бүри үнэгүйгөөр худалдадаг болоһон тула, огородой эдээ хуулгажа, олзо багатай болоо. Тиймэхэ энэ хэрэг үнэн дээрээ 5-6 үрхэтэ айл үргэлжлүүлһээр. Тэдэнэй тоодо 1992 ондо байгуулагдаһан "Березка" гэхэн гурбан айлай хамтын ажахы ороно. Нэгэ айлай гурбан хүбүүд болохо Виктор, Андрей, Василий гэгшэд мүнөөшье үгэрсэ элбэгээр хуулгадаг зандаа. Андрей Александрович Афанасьевай хэлэхээр, мүнөө уларил хубилжа байнхай, тиймэхэ газар удобрени тон ехээр эринэ. Урдань нэгэ гектар газарһаа 600 центнер үгэрсэ абадаг бэлэйбди. Харин хаяын жэлнүүдтэ ургасымнай хэмжээн бага боложо байнхай.

"Үндэр ургаса 1995-1996 онуудта абаа бэлэйбди", - гээд, Марина Владимировна дурсана.

Унаһан малгайгаа абангүй ажалладаг тухайгаа, мүн февраль нарада рассадаа хуулгаад, март

нарада дулаагаар хангаһан теплицэнүүдтэ таридат тушаа Афанасьевтан хөөрэнэ. Ургасаяа гол түлэб Улаан-Үдын оптово баазанууд руу тушаадаг байна. Виктор Александровичай хэлэхээр, мүнөө дээрээ 1 килограмм үгэрсэ 20 түхэригөөр тушаана.

Мүнөө гаргашаяа тоолохо саг ерэнхэй. Жэшээлхэдэ, тарья таригшадтай, тоһо түлишынгөө гаргашын хэмжээ олзотойгоо сасуулан харахадань, олзонь бага байна. Мүнөө хүдөө ажахыда бэрхэшээлтэй болонхой даа. Бидэшье үгэрсэ тарихадаа, хэды шэнээн хүлһээ, мүн эд хүрэнгээ гаргана гээшэбибди. Ургуулжа үзөөгүй заримашуул юрэ уһалхада үгэрсэ гарадаг гэжэ ханадаг. Тиймэ бэшэ. Уһалхын хажуугаар тааруудобрени хээ хэрэгтэй бшуу. Үшөө тийхэдэ ургасаяа худалдажа шадаха хэрэгтэй, - гээд, Андрей Александрович ханаһанаараа хубаалдана.

Тус хуудаһа Сарюна ЭРДЫНЕЕВА бэлдэбэ. Авторай фото-зурагууд.

Ургасамнай баян даа

ГУРБАН ЁУР ХАРБАГШАД ШЭЛЭГДЭЭ

Буряадаймнай гурбан хур харбагшад Пекин хотодо үнгэргэгдэх Олимпиин наадануудта хабаадахань гэлэн баяртай мэдээсэл абтаба. Үшөө нёдондо жэлдэ суута Бальжинима ЦЫРЕМПИЛОВ ба Наталья ЭРДЫНЕЕВА хоёр дэлхэйн чемпионата амжалта туйлажа, олимпиадада хабаадаха эрхэдэ хүртөө лэн. Урда долоон хоногто Шэтэ хотодо Россин чемпионат үнгэргэгдэжэ, Россин суглуулагдамал командада орон гэшүүдэй нэрэнүүд мэдэгдээ. Тэрээн соо Мирослава ДАГБАЕВА оруулагдаба.

Россин 28 регионий 260 гаран хур харбагшад Шэтэ хото ерэбэ. Табан үдэрэй туршада тэдэ мэргэшүүл Россин чемпионатай медальнуудта хүртэхын тула шанга тэмсэндэ хабаадалсаа.

Эгээл түрүүшын хоёр үдэр эрэшүүл 90, 70, 60, 50 метртэ, эхэнэрнүүд 70, 50, 40, 30 метртэ хэр мэргэн байханаа элирүүлээ. Удаань медальда хүртэхын тула гол мурьсөөн эмхидхэгдээ. Түрүүшын стартова кругта Бальжинима Цыремпилов 4-дэхи хуурида гараа. Тэрээнэй дүү хүбүүн Бэлигтэ

ригшод анхаралтайгаар хараа. Эндэ Мирослава Дагбаева эгээл найн талая харуулжа, бэрхэ байханаа гэршэлээ. Нэн түрүүн тэрэ Москвагай Елена Грачевае шүүжэ гараа - 109:100. 1/4 финалда Мирослава Дагбаева Ксения Перова хоёр уулзажа, манай басаган мэргэн байханаа гэршэлээ - 111:109. Саашадаа Санжи Ободоева болон Ирина Уткина Мирославын чемпион болоходонь наад хэжэ шадабагүй.

- Эндэ илажа гарахандаа ехэ баяртайб. Юуб гэхэдэ, февраль нарааа юушье шүүжэ шадаагүй

(Зүүн гарһаа) Наталья Эрдынеева, Бальжинима Цыремпилов, Мирослава Дагбаева

Владимир Ешеев

Баяр Баденов, Бальжинима Цыремпилов

Бэлигтэ Цыремпилов

5-дахи хуури эзэлээ. Харин эхэнэрнүүдэй 10 түрүүшүүлэй тоодо Буряадай 7 басагад оролсоо.

Финальна шатада Бэлигтэ Цыремпилов бэрхээр харбажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэрэ хойно хойнооонь бэрхэ харбагшадые шүүжэ гараа. Финалда Москвагай Алексей Бородин манай харбагшанда 101:108 гэлэн тоотойгоор шүүгдэшөө.

- Үшөө Улаан-Үдэдэ байхадаа яһала найн харбааб. Эгээл тэрэ үедэ чемпионой нэрэ зэргын түлөө булялданаб гэжэ ханааб. Шэтэдэ Бальжинима ахатайгаа 1/4 финалда уулзаха байгаа. Ахамни нэгэ бага эсээд, шүүгдэшөө. Тиигэжэ уулзажа шадаагүйбди. Чемпион болоходоо баяртайб,- гээд Бэлигтэ хэлэнэ.

Эхэнэрнүүдэй дунда буряад басагад амжалтатайгаар харбаа. Олимпиин нааданда ошохо хоёрдохи эхэнэрэй нэрэ эндэ элирүүлэгдэхэ байгаа. Тиймэхээ эндэ шанга тэмсээн болоо. Манай нютагай басагад Мирослава Дагбаева, Екатерина Харханова, Екатеринбургын Ксения Перова, Москвагай Елена Грачева болон бусад харбагшадай хойнооо хо-

байнаб. Тиймэхээ багашье юумэ бүтээхэ шадалтай байханаа харуулха хэрэгтэй байгаа. Олимпиин суглуулагдамал командада ороноо үшөө найнаар ойлгоогүйб. Пекиндэ арга шадал соогоо оролдохоб,- гээд Мирослава хэлэнэ.

Басагайнаага түлөө ханаа зобохоо Мирославын түрэлхид Шэтэ хото бугаа. Тэдэнэй ханамжаар, басаганиинь шанга хүн байханаа гэршэлжэ шадаа. «хур харбалга - басагадай спортын зүйл гэжэ ханаабди. Басагаа иимэ хүндэ спортдо үгэжэрхөөд, хүүлдэн хайрлаабди. Харин түрүүшын хоригшо Валентина Базаровна Базарова манай басаганай амжалтануудые туйлахадань, аргагүй ехэ нүлөө үзүүлээ. Гэр бүлөөрөө Валентина Базаровна баярые хүргэнэбди»,- гээд Мирославын аба хөөрэнэ.

- Пекин ниидэхэ самолётто басагайнаага хуухада үнэншэхэбди,- гээд Мирослава Дагбаевагай түрэлхид хэлэнэ.

- Улаан-Үдэдэ болодог мурьсөөнүүдтэ түрэлхидөө уридаггүйб. Харин Шэтэ руу тэдэ өөһэдэн ханаагаар ерэшөө. Түрэлхидэйнгөө минийнгээ түлөө ханаата болоходонь ойлгоод байгаа. Энэ ехэ намда

туһалаа,- гээд Мирослава хэлэнэ.

Шэтэдэ болохон чемпионатай үедэ олимпиин програмада ородоггүй 90 болон 70 метртэ мурьсөөн болоо. 72 дахин ном хууршаяа табижа, эгээл ехэ очко абагшань түрүүлжэ гараха юм. Эрэшүүлэй дунда Шэтын Баяр Баденов 634 очко оножо, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Манай Бальжинима Цыремпилов хоёрдохи хуурида гараба. Эхэнэрнүүдэй дунда Наталья Эрдынеева түрүүлжэ гараа. Харин Буряадай Инна Степанова хоёрдохи хуури эзэлээ.

- Эндэ би муугаар харбааб. Харин спаррингын үедэ боломоор дүн байгаа. 111, 113, 110 гэлэн очко оноходо, яһала найн. Хэды тиигэбэшье намтай харбахан тамиршад үшөө үлүү байба. Мүнөө эсшэнхэй байнаб. Олон тоото мурьсөөнүүд болон хуралсалай хорилгын шатанууд энээндэ нүлөөлэнэ. Мүнөө найнаар хорилго гараа наа, Пекиндэ хүнгэн байха. Урда Олимпиин наадануудай өөрын дүн найжаруулхаа оролдохоб,- гээд Бальжинима Цыремпилов хэлэнэ.

- Үшөөшье найнаар харбаха нэм. Теэд нэгэ бага эсшөөд

байнаб. хорилгонуудайнгаа хоорондо амаржа үрдихэ бээб гэжэ найдал байна. Юуб гэхэдэ, Олимпиин нааданууд - ехэ харюусалгатай мурьсөөн гэсшэ. Бүхы тамиршад эндэ хабаадалсахаа оролдоно. Тиймэхээ булта маанадайнгаа түлөө ханаагаа зобожо, бурхандаа зальбаржа байгыт даа,- гээд Наталья Эрдынеева хандана.

Аяар холын 1988 ондо манай гүрэнэй хур харбагшад Олимпиин нааданууднаа медаль асархан байна. Тэрэ үедэ Владимир Ешеев хүрэл медальда хүртөө лэн. Харин жэл үнгэрлэнэй удаа Владимир Николаевич Ешеев хур харбалгын федерациин президентээр хүдэлнэ.

- Хоёр медаль абаха гэлэн зорилго манай урда табигданхай,- гээд Владимир Ешеев хэлэнэ. - Шэтэдэ болохон чемпионатай үедэ суглуулагдамал командын гэшүүд элирүүлэгдээ. Эдэ хэд бэ гэбэл, Наталья Эрдынеева, Мирослава Дагбаева, Бальжинима Цыремпилов, Шэтын Баяр Баденов, Чэбоксарын Андрей Абрамов гэгшэд болоно. Эдэ хүбүүд, басагаднай медаль абахын түлөө тэмсэхэ бээ гэжэ найдагда-

на. Хараад үзэхэдэ, Наталья Эрдынеева өөрынгөө алдуу дээрэ хүдэлхэ шадалтай басаган. Нёдондо Наташа Корейн шанга эхэнэрнүүдые шүүхэн байна. Мүнөө шүүхэ аргатай. Харин Мирослава найн дүн харуулха шадалтай тамиршан. Олимпиин наадануудта харбагша бүхэн 112-115 очко онобол, шангай хуурида гаража шадаха. Иимэ очко манай командын ямаршье тамиршан абаха аргатай. Эндэ Бальжинима Цыремпилов тухай онсолон хэлэхэ хэрэгтэй. Бальжинима дүрбэдэхи Олимпиин нааданда хабаадана, аргагүй дүй дүршэлтэй тамиршан юм. Бальжинима түрүүтэй команднай медаль абаха бээ гэжэ найданаб. Юуб гэхэдэ, хүүлшын дэлхэйн кубогта суглуулагдамал команднай шангай хуурида гаража шадаа. Мүнөө миний хараад үзэхэдэ, олон тамиршад эсшэнхэй байна. Тиймэхээ командын врач болон массажист мэргэжэлтэднай хамсыгаа шуун хүдэлнэ. Хажуугаарнь тамиршаднай түсбөөрөө хүдэлхэ. Нэгэ забхарлал гарахадань, Улаан-Үдэ ержэ, Буряадай Президенттэй уулзаха хэхэ ханаатайбди, мүн Ивалгын дасан заатагүй орохобди.

Бүхы Буряадай хүн зон тамиршадайнгаа түлөө ханаата болоно. Нонирхолтойнь гэхэдэ, эдэмнай бултадаа хангай Захааминнаа гарбалтай зон - Бальжинима - Үлэгшэнэй, Наталья - Бальжинимын эгшын басаган, Мирославын эсэгэ Ёнгорбойн хүн гэжэ дуулааб. Булта нютагайнаа хүбүүд, басагадай түлөө бурхандаа зальбаржа, найн найханиее хүсэе.

Борис БАЛДАНОВ.
Авторай фото-зурагууд.

Улаан-Үдэ-Шэтэ-Улаан-Үдэ.

Table with columns for time and program name under the heading 'РОССИЯ' and 'КУЛЬТУРА'. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!' and 'КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«КРАСНОЕ ПО ЗЕЛЕНОМУ»', '«ОЛЬГА СЕРГЕЕВНА»', and '«ТЕАТРАЛЬНАЯ ЛЕТОПИСЬ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»', '«ТОТАЛЛИ СПАЙС»', and '«СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'ЛИЦЕНЗИРОВАНИЕ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ', '«СОЛДАТЫ. ДЕМБЕЛЬСКИЙ АЛЬБОМ»', and '«ДЕТЕКТИВНЫЕ ИСТОРИИ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ» 2 С.', '«РЫЖАЯ»', and '«АТЛАНТИДА»'.

Четверг, 31 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«ДОБРОЕ УТРО»', '13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ', and '«МАЛАХОВ +»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«СУД ИДЕТ»', '«КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»', and '«В ГЛАВНОЙ РОЛИ...» У Ю.МАКАРОВА'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ. ПОГОДА»', '«ТАКСИ»', and '«ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«СОЛДАТЫ. ДЕМБЕЛЬСКИЙ АЛЬБОМ»', '«НАШ ГОРОД»', and '«ОЧЕВИДЕЦ: САМОЕ СМЕШНОЕ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'Т/С «ТАИНСТВЕННЫЙ ПОРТАЛ»', 'ГАЛИЛЕО', and '«МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»'.

РОССИЯ

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!»', '08.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ (НА БУР. ЯЗ.)', and '09.34 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«КРАСНОЕ ПО ЗЕЛЕНОМУ»', 'П.КОНЧАЛОВСКИЙ', and '«ОЛЬГА СЕРГЕЕВНА»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«РЕПОРТЕРСКИЕ ИСТОРИИ»', '«НАШ ГОРОД»', and '«ИЗРАИЛЬ В ПОИСКАХ СВОЕГО НЕБА»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«ТОТАЛЛИ СПАЙС»', '«СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»', and '«ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«УДАЧНОЕ УТРО МУЗЫКА НА ДТВ»', 'ТЕЛЕМАГАЗИН', and 'МУЛЬТФИЛЬМЫ'.

Пятница, 1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«ДОБРОЕ УТРО»', '13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ', and '«МАЛАХОВ +»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'ПОЛЕ ЧУДЕС', 'Т/С «МОНТЕКРИСТО»', and '«ВРЕМЯ»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', '15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ', and '12.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like '«ПРОСТО МОЯ ЖИЗНЬ»', '«БУДЕМ НА ТЫ»', and '«СОСТОЯНИЕ СЕРДЦА»'.

Table with columns for time and program name. Includes programs like 'М/С «ЕЖЕВИЧНАЯ ПОЛЯНА»', '«ВЕСЕЛАЯ КАРУСЕЛЬ»', and '«ТРОЙКА»'.

